

Af forslaget § 2, stk. 1, fremgår, at: »Universitetet har til opgave at drive forskning .... indtil det højeste videnskabelige niveau.«

Af § 2, stk. 2, fremgår, at: »Universitetet har forskningsfrihed og skal værne om denne.....«

Af bemærkningerne til § 2, stk. 2, fremgår, at: »Der er ikke tilsigtet nogen ændring af princippet om universitetets forskningsfrihed. Universitetet skal værne om forskningsfriheden og skal sikre, at der altid udøves en uafhængig, selvstændig og perspektivrig forskning.«

Forskningsfriheden er knyttet til universitetet. Forskningsfriheden er central for at fastholde og udvikle kvaliteten i de forskningsbaserede uddannelser, da uddannelseskvalitet styrkes af uafhængig, engageret og kritisk videnfrembringelse.

Det er afgørende, at universitetet varetager grundforskning og med afsæt heri vedligeholder og udvikler vigtige grunddiscipliner inden for de fagområder, som universitetet dækker.

Delkonklusion

Der er ikke tilsigtet nogen ændring af universitetets forskningsfrihed i forhold til gældende ret. Både i medfør af gældende lov og i medfør af lovforslaget er universitetets forpligtelse til at værne om forskningsfriheden inden for universitetets fagområder fastslået. Denne forpligtelse skal forvaltes af bestyrelsen og de ansatte ledere. Der kan stadig ikke af ministeriet eller andre uden for universitetet gives påbud til universitetet om at optage eller undlade forskning, selvom universiteterne efter lovforslaget fremover vil have bestyrelser med et flertal af eksterne medlemmer og ansatte ledere.

3. Forskningsfrihed i relation til den enkelte forsker

Forskningsfriheden i relation til den enkelte forsker er blevet set i lyset af institutlederens instruktionsbeføjelse.

Gældende lov

For så vidt angår den enkelte forsker, er der i den gældende universitetslov ikke i selve lovteksten formuleret bestemmelser om den enkelte forskers forskningsfrihed.

Forskningsfriheden i relation til den enkelte forsker blev således alene beskrevet i bemærk-

ningerne til § 1, stk. 4, og blev knyttet op på institutlederens instruktionsbeføjelse, hvorefter »den enkelte forsker har en forskningsfrihed inden for sit faglige ansættelsesområde med de forpligtelser, der følger af et ansættelsesforhold, jf. § 7, stk. 3.«

Med universitetsloven af 1992 gjorde man op med det tidligere princip om, at der (institutrådet) ikke kan træffes beslutning om den enkelte forskers valg af forskningsopgave.

Dette er kommet til udtryk i lovens § 7, stk. 3. Det fremgår heraf, at »Institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver med respekt for deres frie valg af videnskabelige metoder.«

Denne bestemmelse fortolkes snævert af kritikere sådan, at det alene er forskningsopgaver, som institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse. Dette er imidlertid en fejlfortolkning. Sådan som den gældende lov er bygget op med en strenget ledelsesstruktur, har institutlederen efter bemyndigelse fra rektor personaleledelsen af instituttets medarbejdere. Institutlederen kan naturligvis som følge heraf også pålægge forskere andre opgaver end forskning herunder undervisning, udvalgsarbejde, administration m.v. Det vil sige, at institutlederen i kraft af sin instruktionsbeføjelse kan pålægge forskeren andre opgaver end kun forskningsopgaver, jf. også svar på spørgsmål 9 nedenfor.

Den gældende universitetslov og forskningsfrihed i relation til den enkelte forsker skal endvidere fortolkes i lyset af de spørgsmål og svar, der under behandlingen af lovforslaget i 1992 omhandlede dette tema.

Spørgsmål 8:

»Kan ministeren bekræfte, at der med formuleringen i § 7, stk. 3, (hvorefter institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver med respekt for deres frie valg af videnskabelige metoder) ligger en indskrænkning af den enkelte forskers frihed i forhold den gældende lovs § 13, stk. 2, (hvorefter institutrådet ikke kan træffe beslutning om den enkelte forskers valg af forskningsopgave)?«

Svar:

Jeg kan bekræfte, at den enkelte forsker er sikret frit valg af videnskabelig metode, men at lovforslaget indskrænker den enkelte forskers frie